

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 grudnia 2024 r.,
sprawy **J. O.**
skazanego z art. 200 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy
z dnia 16 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 219/24
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Lubinie
z dnia 8 lutego 2024 r., sygn. akt II K 1630/23.

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- II. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

J. O. został oskarżony o to, że w nieustalonym dniu, w okresie od 27 marca 2023 r. do 26 maja 2023 r. w N., rejonu [...], doprowadził małoletnią poniżej lat 15 X.Y. do obcowania płciowego w postaci stosunku dopochwowego i oralnego, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 200 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Lubinie wyrokiem z 8 lutego 2024 r., sygn. akt II K 1630/23:

1. oskarżonego J. O. uznał winnym popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w części wstępnej wyroku, za który wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 41a § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną X.Y. oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej, określając odległość, którą oskarżony obowiązany jest zachować na minimum 100 metrów na okres 2 lat od uprawomocnienia się wyroku;
3. na podstawie art. 41 § 1a k.k. w zw. z art. 43 §1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu wykonywania wszelkich zawodów i działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na okres 3 lat od uprawomocnienia się wyroku;
4. na podstawie art. 46 §1 k.k. orzekł wobec oskarżonego nawiązkę na rzecz pokrzywdzonej X.Y. w kwocie 10.000 zł;
5. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności zaliczył okres jego zatrzymania od dnia 29 maja 2023 r. godz. 17:31 do dnia 31 maja 2023 r. godz. 12:55, przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;
6. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokat M. .S kwotę 1033,20 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielce posiłkowej J. B. z urzędu;
7. na podstawie art. 627 k.p.k. oraz art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądza od oskarżonego J. O. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 3266,72 zł i wymierzył mu opłatę w kwocie 300 zł;
8. na podstawie art. 624 §1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych w zakresie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielce posiłkowej J. B. .

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł obrońca J. O. , który zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 387 § 2 k.p.k. polegającą na

błędnym uznaniu iż w sprawie okoliczności popełnienia przestępstwa oraz wina oskarżonego budziły poważne wątpliwości, także w kontekście zachowań stron, które miały miejsce po dacie czynu, a mianowicie faktu wspólnego pozostawania przez oskarżonego w związku z matką pokrzywdzonej J. B. w okresie od lipca do listopada 2023 r.

2. obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 200 § 1 k.k. polegającą na jego niewłaściwym zastosowaniu, w sytuacji gdy prawidłowa analiza znamion strony przedmiotowej przywołanego czynu zabronionego nie pozwala na przyjęcie, że zachowaniem swoim oskarżony doprowadził nieletnią X.Y. do obcowania płciowego w sytuacji, gdy na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do przyjęcia, że oskarżony był inicjatorem spotkań i kontaktów z nieletnią, a inicjatorką zachowań o charakterze seksualnym była X.Y. , co nie pozwala na przyjęcie, że oskarżony zrealizował znamiona opisu czynu zabronionego w postaci „doprowadzenia małoletniej” do obcowania płciowego.
- 2.art. 46 § 1 k.k. polegającą na jego niewłaściwym zastosowaniu i orzeczeniu od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej nawiazki w kwocie 10.000 zł w sytuacji, gdy wysokość orzeczonej nawiazki nie jest adekwatna do okoliczności czynu oraz stopnia zawinienia oskarżonego oraz wysokość orzeczonego świadczenia przekracza możliwości majątkowe i zarobkowe oskarżonego.
3. art. 41a § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 43 §1 k.k. polegającą na ich niewłaściwym zastosowaniu i orzeczeniu środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej X.Y. , określając odległość, którą oskarżony obowiązany jest zachować na minimum 100 metrów na okres 2 lat od uprawomocnienia się wyroku, w sytuacji gdy taki środek nie jest możliwy do zrealizowania z uwagi na fakt zamieszkiwania przez X.Y. w bezpośrednim sąsiedztwie J. O. . Środek ten jest nadto nieuzasadniony z uwagi na fakt dotychczasowego utrzymywania kontaktu przez oskarżonego z J. B. i kontaktowania się z nią po zaistnieniu przedmiotowego czynu.

Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z 16 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 219/24 zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, rozstrzygając jednocześnie w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielce posiłkowej przez adwokata z urzędu oraz kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego, który zaskarżając go w całości zarzucił rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie obrazę następujących przepisów prawa procesowego i materialnego:

1. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez wynikający z niedostrzeżenia istoty zarzutu apelacji wywiedzionym imieniem J. O. brak ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia Sądu II instancji do zarzutu odnoszącego się do obrazy przepisów prawa procesowego- art. 387§2 k.p.k. w zakresie uznania, iż w sprawie okoliczności popełnienia przestępstwa oraz winy oskarżonego nie budziły wątpliwości w sytuacji, gdy zarówno Sąd Rejonowy w Lubinie jak i Sąd Okręgowy w Legnicy uchyliły się od wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności czynu oraz stopnia zawinienia oskarżonego, co z kolei doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku w zakresie przyjętego opisu czynu zabronionego oraz z pominięciem okoliczności popełnienia czynu- w zakresie zainicjowania przez X.Y. kontaktów seksualnych z oskarżonym J. O. , o które oskarżony wcześniej nie prosił ani nie zabiegał, co powinno znaleźć wyraz zarówno w opisie czynu zabronionego jak i w stopniowaniu winy oskarżonego, a co za tym idzie doprowadzić do dostrzeżenia zaistnienia podstaw do nadzwyczajnego złagodzenia orzeczonej kary;
2. art. 200 § 1 k.k. polegającą na jego niewłaściwym zastosowaniu, w sytuacji gdy prawidłowa analiza znamion strony przedmiotowej przywołanego czynu zabronionego nie pozwala na przyjęcie, że zachowaniem swoim oskarżony doprowadził nieletnią X.Y. do obcowania płciowego w sytuacji, gdy na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do przyjęcia, że oskarżony był inicjatorem spotkań i kontaktów z nieletnią, a inicjatorką zachowań o charakterze seksualnym była X.Y. , co nie pozwala na przyjęcie przez Sąd opisu czynu zabronionego sprowadzającego

się do realizacji przez oskarżonego „doprowadzenia małoletniej” do obcowania płciowego.

3. art. 46 § 1 k.k. polegającą na jego niewłaściwym zastosowaniu i orzeczeniu od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej nawiązki w kwocie 10.000 zł w sytuacji, gdy do współżycia stron doszło wskutek zachowań pokrzywdzonej, która w istotnym stopniu przyczyniła się do popełniania czynu- zainicjowała kontakt seksualny stron- a tym samym wysokość orzeczonej nawiązki nie jest adekwatna do okoliczności czynu oraz stopnia zawinienia oskarżonego a nadto wysokość orzeczonego świadczenia przekracza możliwości majątkowe i zarobkowe oskarżonego.
4. art. 41a § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. polegającą na ich niewłaściwym zastosowaniu i orzeczeniu środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej X.Y. , określając odległość, którą oskarżony obowiązany jest zachować na minimum 100 metrów na okres 2lat od uprawomocnienia się wyroku, w sytuacji gdy do współżycia stron doszło wskutek zachowań pokrzywdzonej, która w istotnym stopniu przyczyniła się do popełniania czynu- zainicjowała kontakt seksualny stron- oraz taki środek nie jest możliwy do zrealizowania z uwagi na fakt zamieszkiwania przez X.Y. w bezpośrednim sąsiedztwie J. O. .

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Lubinie oraz o przekazanie sprawy oskarżonego J. O. do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prokurator Rejonowy w Lubinie w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, dlatego podlegała oddaleniu na posiedzeniu, zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k.

Kasacja, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, służy eliminacji prawomocnych orzeczeń sądów, które ze względu na charakter popełnionych błędów i uchybień nie mogą się ostać w obrocie prawnym. Podnoszone w tej

skardze zarzuty powinny więc wskazywać na uchybienia określone w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenie prawa, jeśli mogły mieć istotny wpływ na treść wyroku sądu II instancji (art. 523 § 1 k.p.k.). W kasacji nie można zatem podnosić zarzutów skierowanych do orzeczenia sądu I instancji, albowiem rozważania sądu *meriti* mogą być przedmiotem postępowania kasacyjnego jedynie pośrednio, w kontekście niewłaściwie przeprowadzonego postępowania odwoławczego. Na wnoszącym kasację ciąży zatem obowiązek podniesienia zarzutów, które realnie powstały na skutek niewłaściwie przeprowadzonej kontroli instancyjnej (art. 526 § 1 k.p.k.) i które wyznaczają granice rozpoznania kasacji (art. 536 k.p.k.).

Stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie nie stwierdzono wystąpienia uchybień mających charakter bezwzględnych przyczyn odwoławczych, natomiast zarzuty kasacji dotyczące rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego (art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.) oraz materialnego (art. 200 § 1 k.k., art. 46 § 1 k.k. i art. 41a § 2 i § 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k.) okazały się w rzeczywistości sposobem nieuprawnionego kwestionowania orzeczenia Sądu I instancji.

Konfrontacja wymagań zawartych w przepisach art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. z uzasadnieniem wyroku Sądu odwoławczego jednoznacznie wskazuje, że w trakcie kontroli apelacyjnej wymagania te zostały spełnione. Sąd II instancji wszechstronnie bowiem rozważył wszelkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, a swoje stanowisko w sposób przekonywający umotywował. Bezzasadny w istocie zarzut naruszenia prawa procesowego zmierzał do spowodowania ponownej kontroli orzeczenia Sądu Rejonowego, co ewidentnie służyć miało obejściu reguły, zgodnie z którą kasację wnosi się od prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.). Takie postępowanie nie może zatem spowodować zamierzonego skutku, zwłaszcza że autor kasacji ponownie nawiązuje do argumentów, które zostały szczegółowo zweryfikowane i rozważone przez Sąd II instancji.

Jak wynika ze sporządzonego uzasadnienia, zarzut apelacji zmierzający do wykazania, że Sąd Rejonowy wadliwie zastosował wobec J. O. jeden z trybów konsensulanych, po tym jak uwzględnił jego wniosek o dobrowolne poddanie się karze, nie zasługiwał na uwzględnienie szczególnie dlatego, że obrońca zupełnie błędnie zakładał, jakoby w tej sprawie wątpliwości budziły okoliczności popełnienia

zarzucanego przestępstwa i wina oskarżonego. Zebrane w tej sprawie dowody, nie wyłączając wyjaśnień samego oskarżonego, potwierdziły iż J. O. obcował płciowo z małoletnią X.Y. . Nie było również żadnych wątpliwości co do poczytalności oskarżonego i aby miał zaburzoną możliwość rozpoznania znaczenia swojego czynu oraz pokierowania swoim postępowaniem. J. O. był również w pełni świadomy tego, że pokrzywdzona nie ukończyła 15 roku życia.

Sąd II instancji miał zatem uzasadnione podstawy, by zarzuty obrońcy kwestionujące winę i sprawstwo oskarżonego w zakresie popełnienia czynu z art. 200 § 1 k.k. odrzucić, jednocześnie podnosząc, iż dla bytu tego przestępstwa bez znaczenia jest okoliczność, kto był – oskarżony czy pokrzywdzona – inicjatorem kontaktu seksualnego. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika zatem pełna aprobata dla prawnokarnej oceny zachowania J. O. , stąd oczywistym jest, że nie mogło dojść do obrazy prawa materialnego, tj. art. 200 § 1 k.k.

Trafnie również Sąd Okręgowy podkreślił, iż z uwagi na jednoznaczną treść art. 447 § 5 k.p.k., podważanie wymiaru, charakteru orzeczonego względem oskarżonego środka kompensacyjnego (art. 46 § 1 k.k.), jak również środków karnych (art. 41a § 2 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k.), które sam przecież oskarżony składając wniosek o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności zaakceptował, jest niedopuszczalne.

Zgodnie z przywołanym przepisem podstawą apelacji nie mogą być zarzuty określone w art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k. związane z treścią zawartego porozumienia, o którym mowa w art. 343, art. 343a i art. 387 k.p.k. Ustawodawca wyraźnie zatem ograniczył możliwość zaskarżenia wyroków wydanych w trybie konsensualnym, wprowadzając zakaz stawiania w apelacji zarzutów co do ustaleń faktycznych również wymiaru kary, środka karnego lub innego środka. Wspomniany zakaz odnosi się zarówno do apelacji wnoszonej na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego.

Wszelkie zarzuty na ten temat obrońcy były więc bezpodstawne, zwłaszcza iż nie wykazał on, aby naruszono wskazane przepisy materialne. Tym bardziej, naruszyć tych wszystkich norm nie mógł Sąd odwoławczy, gdyż po prostu ich nie stosował, co bezpodstawnie zarzucał obrońca w zarzutach z pkt 2 i 3 kasacji.

Podsumowując stwierdzić dlatego należy, że dokonana przez Sąd Okręgowy kontrola instancyjna orzeczenia Sądu Rejonowego spełniła kryterium rzetelnej, zaś z powodu bezpodstawnego samego braku jej akceptacji obrońca nie może oczekiwać ponownej weryfikacji zarzutów, raz już rozpoznanych, tym razem w postępowaniu kasacyjnym, które nie służy powielaniu kontroli apelacyjnej.

Nie znajdując zatem postaw do uwzględnienia kasacji rozstrzygnięto jak w pkt. I postanowienia, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. obciążając skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

[a.ł.]